

SLUNÍČKO V ÚDOLÍ

Obsah

Sluníčko v údolí	2
Lesní studánka	6
Náš pes Brok	11
Senoseč	15
Začaly prázdniny	20
Letní bouřka	24
Babí léto	29
Barevný podzim	33
První mrazík	36
Kapky cestovatelky	40
Nastala zima	43
Jarní probouzení.	47

Sluníčko v údolí

„A jéje, to budu mít dneska zase práce! To snad samo ani nezvládnou,“ pomyslelo si sluníčko, když brzy ráno vystoupilo nad vysoký kopec a pohlédlo dolů do údolí.

„Ti mí bratříčci, vítr a déšť, si včera v noci pěkně zařídili. Jistě se mezi sebou celou noc hádali a rvali a já abych to teď po nich dávalo do pořádku,“ hubovalo dál sluníčko. Však také mělo proč.

Po noční bouřce všude stálo plno vody a ta se jen pomalu vsakovala do země. Vody bylo tolik, že ani potůček, který údolím protékal, nestačil všechnu pobrat. Byl z něj teď široký, rozvodněný potok a rozezleně hučel.

Sluníčko mu začalo domlouvat: „I vždyť já vím, že bys raději jen spokojeně bublal a nechával vodu pomalu plynout. Však se také dočkáš, uvidíš. Nebude to trvat dlouho a budeš zase jen tiše poslouchat, až ti bude voda vyprávět, co všechno cestou viděla,“ slibovalo sluníčko. „Jenže já musím ze všeho nejdřív odehnat ty šedé mraky, protože by z nich mohlo zase začít pršet,“ vysvětlovalo sluníčko potůčku.

„Hej, bratříčku větře, vstaň na chvíli a odfoukni ty mraky, ať mi nezaclání a já můžu svítit naplno!“

Ale vítr dělal, že neslyší. Byl po noční rvačce s deštěm unavený a chtělo se mu spát. Sluníčko chvíli čekalo, jestli ho vítr poslechne, a když se nedočkal, znovu zavolalo: „Tak ty nepůjdeš? Jen se pojd' podívat, co jsi v noci natropil a kolik jsi mně i lidem tady v údolí přidělal práce! Jestli hned neposlechneš, ustřihnu ti jedním mým paprskem vlasy a druhým paprskem ti zamknu pusu!“

To ovšem nemohl vítr dopustit. Všechna jeho síla je přece v jeho dlouhých vlasech a v dechu. Zkrácení vlasů by mu ubralo na síle. A kdyby mu sluníčko ještě navíc zamklo pusy, to už by byl bezmocný úplně. A tak mu nezbylo, než poslechnout sluníčko a vstát.

„Koukám, že jsem to včera asi trochu přehnal,“ přiznával a trochu se zastyděl, když viděl na zemi ležet spoustu ulámaných větví ze stromů, popadané ovoce a dokonce i polehlé obilí na poli. Rychle proto začal odfoukávat mraky, které stály nad údolím, aby nestínily sluníčku.

„Když už jsem jednou vstal, tak ať jsem tu k něčemu,“ řekl si. Začal přelétávat nad údolím sem a tam, pomáhal sluníčku vysoušet mokrou zem a odháněl nové mraky, které se začaly tvořit z vysoušené vody.

„No vida, jak pěkně pofukuješ,“ pochvalovalo si sluníčko. „Podívej se, jak rychle schne obilí, které mají lidé už brzy sklízet. Musíme jim pomoci.“

„A já jim ještě pořádně vyfoukám prádlo, co jim v noci zmoklo,“ řekl vítr a byl najednou samá ochota.

„To můžeš, větříčku, ale hlavně nezapomeň pofoukat rány stromům a keřům, kterým jsi ulámal větvičky. Já jim pak na ně sešlu jemný léčivý paprsek, aby se dobře zahojily.“

Vítr byl sluníčku pořád po ruce a dělal to, o co ho sluníčko požádalo. Trvalo jim celý den, než napravili, co v noci vítr s deštěm provedli.

Večer, když už sluníčko odešlo spát za druhý kopec a vítr ještě pořád pofukoval, zaslechl, jak si lidé pochvalují: „Ta včerejší bouřka byla sice zlá, ale přinesla nám vláhu a ten dnešní příjemný větřík krásně pročistil vzduch.“

Teprve teď mohl jít spokojeně spát i vítr. Odletěl za kopec za sluníčkem a měl velkou radost z toho, že ho lidé pochválili.

Lesní studánka

Noc pomalu končila. Voda v potůčku se už uklidnila, protékala klidně a potůček spokojeně bublal.

„Tak povídej, vodičko, copak jsi cestou viděla? A odkud jsi přitekla?“ žadonil potůček. „Včera jsi jenom hučela, jak tě proud hnál, a nebyla s tebou vůbec žádná řeč.“

Chvíli bylo slyšet, jak vlnky pleskají jedna přes druhou, a vypadalo to, že se žádné do povídání nechce. Byly ještě celé vystrašené, jak je nedávno hnál proud. Potom se nesměle ozvala jedna vlnka.

„Já jsem z lesní studánky. U nás v lese bylo pořád takové krásné ticho. Nad studánkou se skláněly vysoké stromy a nad nimi bylo ve dne vidět kousek modré oblohy. Ale sluníčko jsem ještě nikdy neviděla. Znaly ho jen stromy a ty ho k nám do studánky nepustily. V noci se někdy nad studánkou objevovaly hvězdičky a měsíček. Často se u nás ve studánce také vykouпали. Nejvíce se mi ale líbilo, když se přišla ke studánce napít zvířátka. Viděla jsem krásné srnky a srnce, laně s koloušky, jeleny i daňky.“

„A jak ses dostala ke mně do potůčku?“

„No, to bylo takhle: ze studánky vytéká pořád malý pramínek vody. A ten mne vzal s sebou, když bouřka rozčeřila studánku. Potom jsem s pramínkem tekla přes kameny pořád dolů, dál a dál a k nám se přidávala voda z deště. Bylo nás pořád víc a víc a najednou jsme byli v tomhle potůčku.“

„A líbí se ti u mne?“ vyzvídala potůček.

„Ve studánce mi bylo dobře, ale je to tam každý den stejné. To tady je mnohem veseleji a jistě toho také víc uvidím, až

vysvitne sluníčko. Slyšela jsem, jak si stromy vyprávěly, že krásně hřeje, a vždycky ho moc vítaly.“

„Však už se brzy dočkáš,“ sliboval potůček. „Za chvíli sluníčko vstane a objeví se nad tím vysokým kopcem.“

Vlnka se nedočkavě podívala ke kopci. Netrvalo dlouho a nad kopcem se objevila záře, která rozjasnila celé údolí. Vlnka se zvědavě rozhlížela. Kolem potůčku, v němž plula, byly nízké břehy porostlé trávou, barevnými kytkami a keři. To všechno viděla vlnka poprvé v životě a moc se jí to líbilo. A co teprve, když na keře usedali ptáci a svým zpěvem vítali sluníčko.

To na sebe nenechalo dlouho čekat a zvědavě vykouklo nad kopcem.

„Copak mne tu dnes asi čeká?“ staralo se a přehlíželo z kopce celé údolí.

„No vida, po včerejším úklidu to tu vypadá docela pěkně, i potůček se už uklidnil,“ pochvalovalo si sluníčko a volalo na potůček.

„Tak vidíš, že ses dočkal. Už jsi spokojený?“

„Jsem, moc jsem spokojený. Zrovna poslouchám vyprávění jedné vlnky, která pochází z lesní studánky.“

„A copak ses dověděl?“ vyptávalo se sluníčko.

„Ledacos, ale víš, že ta vlnka tě ještě nikdy neviděla?“

„A kterápak je to?“

„Já jsem to!“ zavolala vlnka z lesní studánky na sluníčko a přitom se trochu nadnesla, aby si jí sluníčko všimlo. „A víš, že už se vůbec nedivím, že tě stromy u naší studánky tak chválily? Vždyť ty tak krásně hřeješ a svítíš na celý kraj!“

Sluníčko pochvala od vlnky potěšila a chtělo jí také udělat radost. Proto se vlnky zeptalo: „Jestlipak víš, že mohu zařídit,

abys plula dál až do veliké řeky a z té řeky až do moře? Nebo naopak abys zůstala v místě, kde se ti bude nejvíc líbit. Já tě totiž mohu všelijak proměňovat. Až se rozhodneš, stačí na mne zavolat a já už to zařídím. Zatím ti přeji šťastnou cestu!“ volalo sluníčko na vlnku a už se zase rozhlíželo po údolí, aby zjistilo, co ho tam dnes čeká.

Náš pes Brok

„Vypadá to, že dnes bude krásně,“ pochvaloval si dědeček, který bydlel s babičkou v malém domku pod lesem. Právě vyšel na zahrádku a sedl si tam na lavičku.

„Broku, vylez z té boudy ven a pojd' se také ohřát na sluníčko!“ volal na svého psa. Brok vylezl ven, protáhl se, zívnuł a pomalu se loudal k dědečkovi. Sedl si k jeho nohám a tam chtěl pokračovat ve spaní.

„Chudáku malá, pořád ještě kulháš. Ta tvoje nožka se ne a ne zahojit. Kdybych jen věděl, který darebák nastražil to oko na zajíce, co ses do něho chytil, hned bych mu taky nohu přerazil, aby věděl, jaké to je,“ litoval Broka dědeček a pohládl ho. To už si k dědečkovi přišla sednout babička a hned se přidala:

„Však jsme dělali, co jsme mohli, ale Brok už má stejně staré kosti jako my, dědečku, a ty se hojí špatně a pomalu. A vůbec si to, chudáček, nezaslouží. Co se jen nahlídal našich dětí,

když byly malé, a kolikrát vyplašil pytláky v lese a zahnal z naší zahrádky všelijakou škodnou,“ vzpomínala babička a šimrala přitom Broka za ušima. Ten jenom slastně přivíral oči.

„Jestlipak se, babičko, pamatuješ, jak jednou, když byl náš Pepík malý, ho Brok zachránil před utopením? Tenkrát byl potok rozvodněný jako včera a voda se jím valila jako ve veliké řece. Náš Pepík si tam chtěl vyzkoušet, jestli už umí plavat.

Jenže nečekal, že proud bude tak silný a strhne ho s sebou. Brok, který byl Pepíkovi stále v patách, to naštěstí uviděl a začal štěkat, aby přivolal pomoc. A nejen to, sám tehdy skočil do vody, popadl Pepíka za košili a táhl ho ke břehu. Bůh ví, jak by tehdy Pepík skončil, kdyby nebylo Broka,“ dovyprávěl dědeček a uznale poplácal Broka po hřbetě.

„Nebo jak Brok statečně bránil naše kuřátka, když pro ně přišla

z lesa liška!“ vzpomínala zase babička. „To

byla tehdy taková tmavá noc a všude ležela mlha, že nebylo na krok vidět. Právě na takovou noc asi ta chytrá liška čekala.

Myslela si, že ji nikdo neuvidí. Ale náš Brok ji vycítil a štěkáním nás probudil. Když jsme pak posvítili na dvorek, už držela jedno kuřátko

v zubech. Brok se jí zakousl do ocasu, a když mu

to liška chtěla oplatit, musela kuřátko pustit. Jakmile potom uviděla i nás a hlavně tvou pušku, raději utekla do lesa.“

„Ale nejvíc se Brok vyznamenal, když se v lese ztratila naše Anička. Pamatuješ? Tenkrát jsme si ani nevšimli, že se sama vydala do lesa. Byla ještě docela maličká, to jí byly tehdy asi tři roky. Zjistili jsme, že není nikde doma, až když jsme ji volali k obědu. Prohledali jsme celý dům, zahradu, dvorek a ptali jsme se i sousedů, jestli ji někdo neviděl.

Potom jsem zavolal Broka a řekl mu, že má hledat Aničku. Ten se protáhl brankou, chvíli čenichal kolem a najednou byl

v lese. Nám nezbylo než čekat. Brok se vrátil už za čtvrt hodiny a radostně štěkal. Pak nás zavedl do lesa až k tomu hlubokému dolu. Ještě než jsme k němu došli, uslyšeli jsme Aniččin pláč. Brok k ní slezl a olizoval jí uplakané tváře. A my, místo abychom Aničce naplácali za to, že šla sama do lesa, jsme byli rádi, že se jí nic nestalo, a celí šťastní jsme ji nesli domů,“ ukončil vzpomínání dědeček.

„Jo, jo, je to hodný pes a ví, že ho máme rádi,“ hladila Broka dál babička. „Ale s tou jeho nožkou mu víc pomoci nemůžeme,“ dodala ještě smutně.

„Zato já bych mohlo,“ pomyslelo si sluníčko, když to všechno vidělo a slyšelo. A když Brok natáhl svou poraněnou nožku před sebe a začal si ji olizovat, vystřelilo sluníčko pár léčivých paprsků na Brokovu ránu.

„Od této chvíle budeš běhat zase jako dřív, Broku, však si to zasloužíš!“ zavolalo sluníčko na Broka a už se zase začalo rozhlížet, co má kde na práci.

Senoseč

Skoro celý měsíc červen se sluníčko předvádělo ve své plné síle. Každý den hřálo víc a víc a na obloze nebylo vidět ani mráček.

„Jestlipak nám to krásné počasí vydrží i o prázdninách?“ staraly se děti ve škole.

„Já se vsadím, že jak začnou prázdniny, začne pršet. Já totiž jezdím hned první týden na tábor a to skoro vždycky prší,“ dal se slyšet Honzík.

„No, milé děti, počasí ještě ovládat neumíme, musíme ho brát, jak přijde,“ přidala se paní učitelka.

„Kdybych mohl, tak bych zařídil, aby celé léto svítilo sluníčko a já bych se mohl každý den koupat,“ zasníl se Tonda.

„Ty chytřej, to by sice bylo fajn, ale já bych pak musel každý den zalévat zahrádku! Jinak by nám uschly

všechny kytky, zelenina i stromy,“ rozčiloval se Honzík. „A taky bychom nemohli chodit na houby, ty přece rostou jen po dešti, když se pořádně vypařuje les,“ dodal a významně si ťukal na čelo. „To já, kdybych mohl, bych to zase zařídil tak, aby vždycky ve dne bylo hezky a v noci trochu zapršelo!“

Sluníčko je poslouchalo a usmívalo se.

„To jsou dva mudrlanti! To přece nejde, aby počasí bylo takové, jaké si kdo přeje. On si totiž přeje každý něco jiného. I já jsem kolikrát bezmocné. Když svítím naplno mnoho dní, to se pak ze země vypařuje hodně vody, ta stoupá nahoru jako vodní pára a z ní se tvoří mraky. Ale z těch zaprší jen tam, kam je odfoukne vítr, právě když jsou nejtěžší. Ale nebudu na vítr raději myslet. Mohl by to vycítit a přihnát se sem se spoustou mraků. To by pak Honzíkovi zase na táboře přšelo, vždyť prázdniny budou už za tři dny.“

Jenže vítr to vycítil. Druhý den ráno byl nad údolím a hnal před sebou mraky. Ty sice ještě nebyly moc černé, ale bylo jich hodně.

„To nemyslíš vážně, to mi přece nemůžeš udělat!“ zlobilo se sluníčko. „Copak nevidíš, že právě vysouším trávu, co ji lidé posekali na seno? Přece jim do toho nenecháš přšet, když se s tím tolik nadřeli!“

„A to teda můžu!“ hádal se vítr. „A můžu jim tu trávu klidně i rozfoukat, když budu chtít! A jestli se rozzlobím, můžu zesílit natolik, že budu třeba i vyvracet stromy nebo je aspoň lámat. Taky bych přitom mohl strhnout nějakou tu střechu z domu!“ vychloubal se a zároveň hrozil vítr.

Sluníčko se polekalo. „Musím na něj po dobrém, hádat se s ním nemůžu, to by byl ještě víc zlý. Proto začalo jinak:

„Ale bratříčku, každý přece ví, jak jsi mocný a co dovedeš. Všichni z tebe mají strach, když ukazuješ, jakou máš sílu. Ale není lepší, aby tě lidé chválili, místo aby tě neměli rádi? Co kdybys to udělal takhle: několikrát by ses nad údolím zatočil – to abys dal o sobě vědět. Potom bys ještě na den

nebo dva odletěl. Lidé by zatím mohli uklidit seno a připravit se na tebe. Pak by ses mohl trochu vyřádit. Vždyť já vím, že to občas musíš, aby se pročistil vzduch.“

Vítr se trochu uklidnil a přemýšlel o tom, co mu sluníčko řeklo.

„No tak jo, stejně zatím nemám pořádnou sílu, potřebuju ji nejdřív nabrat.“ A začal zvolna nabírat. Proháněl se údolím

nad posečenými loukami a ani si neuvědomil, že tím pomáhá vysoušet seno. Potom vylétl výš, nad stromy a proháněl se v jejich korunách. Když uviděl, jak mraky, které nad údolí přihnaly, zatím zčernaly a mohlo by z nich každou chvíli začít pršet, přidal na síle a honem je odehnal pryč z údolí. V údolí bylo najednou ticho.

„Je ticho jako před bouřkou,“ říkali lidé druhý den a honem začali uklízet seno, aby jim nezmoklo. Navečer se vítr vrátil na chvíli nad údolí, aby zjistil, jestli mu sluníčko dobře poradilo.

„Tak jsme to stihli, seno máme doma,“ pochvalovali si lidé. „Ještě že měl vítr rozum a odehnal ty hrozné mraky. Přitom nám ještě pomohl dosušit seno. Byl to dobrý vítr!“

Sluníčko právě zacházelo za kopec a volalo na vítr: „Tak co, jak je ti, bratříčku?“

„Mělo jsi pravdu, chvála od lidí mě potěšila, hned mám lepší náladu. Ale ty mraky musím stejně někde nechat vypršet. Tak mi porad, kam je mám teď nahnat.“

„Já myslím, že zítra by už mohlo pršet i tady v údolí. Raději teď než o prázdninách,“ poradilo sluníčko a myslelo přitom na Honzíka.

Začaly prázdniny

Konečně začaly prázdniny. A bylo krásné počasí. Děti bylo vidět už od rána všude, kde si mohly hrát.

„Pročpak si trochu víc nespíte, když nemusíte do školy?“ ptali se jich dospělí.

„To by byla škoda, prospat takové krásné počasí. Rodiče nám uložili všelijaké úkoly, co musíme doma udělat, než přijdou z práce. Tak si raději přivstaneme, abychom potom mohli k vodě. To je to nejlepší, co se může o prázdninách dělat.“

U rybníka, u potoka – všude, kde bylo aspoň trochu vody, bylo teď vidět děti. Sluníčko jim vyhřívalo a opalovalo tělíčka vybledlá během školního roku. Když bylo dětem horko, ochlazovaly se ve vodě. Co jen v ní bylo zábavy! Ty nejmenší se spokojily se sbíráním kamínků a házením do vody nebo vodu šlehaly prutem a dívaly se, jak se kolem dělají kruhy. Stály jen na kraji, voda jim sahala nanejvýš ke kolínkům. Ty odvážnější měly kolem pasu nafukovací

kruhy a některé pro jistotu ještě i nafukovací rukávky. Ty se potom odvažily do vody dál a zkoušely plavat. Větší děti byly pyšné, že už plavat dovedou, a předváděly na rybníku těm menším, co všechno už umějí. Závodily mezi sebou, potápěly se a vytahovaly ze dna, co tam našly: velké kameny, škeble a někdy taky to, co tam nepořádní lidé zahodili. Největší odvažlivci samozřejmě skákali do vody.

Mezi skákajícími byl i Tonda. Měl u vody dohlížet na svou mladší sestřičku Janičku. Ta seděla na břehu rybníka na dece a do vody šla vždy jen s Tondou a s nafukovacím kruhem. Tonda ji chtěl naučit plavat, ale Janička se hrozně bála vody. S kruhem už sice trochu plavat uměla, jenže jakmile vždy zjistila, že se dostala až do míst, kde nedosáhne nohama na dno, honem se vracela ke břehu.

„Jani, takhle se plavat nikdy nenaučíš! Musíš to zkusit tam, kde je vody víc, uvidíš, jak voda krásně nadnáší!“ lákal ji Tonda. Ale marně.

„Jak já bych ji jenom donutil, aby se pustila trochu dál?“ přemýšlel Tonda. A potom dostal nápad.

„Hele, Jani, když nechceš plavat, sedni si na deku a dívej se, jak budu skákat do vody!“

Potom odešel dál na vyšší břeh. Kousek od něj vyčníval z vody malý ostrůvek, hustě porostlý rákosím. Tonda zavolal na Janu: „Teď se dívej, jakou udělám šipku!“ Rozběhl se směrem k ostrůvku a skočil.

„Docela se mu ta šipka povedla,“ říkala si Janička a dívala se, kdy se Tonda vynoří z vody, aby mu skok pochválila. Jenže Tonda se z vody nevynořil. Janička čekala ještě chvíli a potom začala volat: „Pomóóc, pomóóc! Tonda se topí!“ Sama si rychle navlékla kruh a hloubka - nehloubka plavala k místu, kam Tonda skočil. Ani si neuvědomila, že plave. Teprve když zjistila, že si kolínka odírá o kamínky, postavila se a vylezla na ostrůvek. To už plavaly k ostrůvku i další děti. Najednou jich tam bylo plno. Všichni se rozhlíželi, potápěli a hledali Tonda. Janička plakala a volala: „Toníku, Toníku!“

Najednou se z druhé strany ostrůvku z rákosí ozvalo: „Co tady řveš, vždyť jsem tady!“

Janíčka s vykulenýma očima plnýma slz nevěřičně zírala na Tonda.

„Ty ses neutopil? Já jsem tě vůbec neviděla, nevynořil ses z vody.“

„No, víš, já jsem si řekl, že zkusím plavat chvíli pod vodou, abych věděl, jak dlouho to vydržím. A tak jsem se ocitl tady, na druhé straně ostrůvku, kde jsi mě nemohla vidět. Chvilí jsem tu odpočíval, abych se pořádně vydýchal.“

„Copak jsi neslyšel, jak volám, že se topíš?“

„Slyšel, ale napadlo mě, že mne třeba budeš chtít zachránit a konečně se vydáš na hlubší vodu. A vidíš, povedlo se to!“ smál se Tonda a ostatní děti s ním.

Smálo se i sluníčko, které to všechno pozorovalo a dívalo se, jak Tonda s Janičkou plavou zpátky ke břehu.

Letní bouřka

Sluníčko vládlo na obloze celý červenec. Zatím krásně dozrávaly třešně, jahody, maliny, rybíz, angrešt a lidé si při sklizni pochvalovali, jak to sluníčko pěkně zařídilo.

„Léto je zatím pěkné, ale začíná být sucho. Vždyť celý červenec nepadla ani kapička. Jestli to tak půjde dál, za chvíli nám vyschnou studny a nebude voda,“ bylo slyšet stále častěji.

„Lidé v údolí mají pravdu. Ale co já můžu dělat, když nikde na obzoru nevidím žádné mraky. Taky bych se rádo za nějaký schovalo a na chvíli si odpočinulo,“ říkalo si sluníčko. „Vítr zahnal mraky bůhvíkam a na tohle údolí nějak zapomněl. Budu se muset po něm podívat.“

Potom vyslalo čtyři sluneční paprsky – každý na jinou stranu, aby zjistily, kdeže ten vítr zůstal a proč už nějaký černý mrak

nepřihnal i nad údolí. Za chvíli se paprsky vrátily a ten, co byl vyhlížet na západní straně, hlásil: „Našel jsem ho, jak rozfoukává mraky ještě velký kus od údolí. Hned jsem mu vyřídil, že by měl nějaký deštivý mrak poslat taky sem. Ale on se zrovna dost zlobil a ani mi neodpověděl.“

„Hlavně, že jsi mu to vyřídil, on už to jistě nějak zařídí,“ spokojilo se sluníčko.

Vítr to zařídil už druhý den. Přihnal se nad údolí, mraky se táhly před ním i za ním. A hned se pustil do sluníčka: „Ty svítíš jako blázen, z vody se pak vypařuje moc páry a já ty mraky z ní nestačím rozhánět. Už toho mám vážně dost! Teď se za nějaký velký mrak schovám a odpočinu si. Potom uvidíme co a jak dál.“

Sluníčko ani nepíplo, protože vítr měl pravdu, a tak se ho snažilo uklidňovat.

„I jenom si odpočiň, já si odpočinu s tebou. Podívej, schováme se na chvíli támhle za ten veliký mrak.“ Oba byli tak unaveni, že sotva se za mrak schovali, hned usnuli.

První se probudilo sluníčko. Sotva otevřelo oči, hned je zase rychle zavřelo a pak znovu pomalu otevřelo.

„Zdá se mi to, nebo je to pravda? Kde je údolí?“

Pod sebou nevidělo vůbec nic. Všude kolem byla tma a tu protínaly blesky. Slyšet bylo burácení hromu a shora padal úplný vodopád deště.

„No, to jsme to provedli! Co je moc, to je moc, tolik toho deště zase být nemuselo. Honem probudím vítr, aby poslal mraky pryč.“

Sluníčko začalo probouzet vítr, který spokojeně spal, a vypadalo to, že hluk kolem je pro něj jako ukolébavka. Volání sluníčka vůbec neslyšel. Sluníčko si nevědělo rady. Pak ho přece jen něco napadlo. Začalo střílet svými paprsky do mraků. Ty se začaly pod střelami trhat a dírami v nich bylo vidět spoušť dole v údolí.

„Jestli nepřestane pršet, tak se celé údolí zatopí,“ zděsilo se sluníčko. Střílelo proto do mraků dál. Liják na chvíli zeslábl, ale potom se mraky zase spojily a lilo ještě víc.

„Tak mi nezbývá než zkusit ještě něco jiného. A namířilo paprsek na vítr. Po prvním paprsku se vítr ze spánku jen ohnal. Po druhém se zavrtěl a po třetím otevřel oči a mžoural do sluníčka.“

„Co je?“ ptal se rozespale.

„Asi jsme to s tím odpočíváním přehnali. Podívej se, co se zatím stalo! Ale hlavně, prosím tě, vstaň konečně a rozežeň ty mraky, nebo bude s údolím zle!“

„To je křiku pro trochu vody. Vždyť je to jen pořádná letní bouřka. Takových je teď v létě všude plno. Ty přece k létu patří. Ještě mě chvíli nech odpočívat.“ A už zase spal.

Ale sluníčko se nedalo. „Jenže letní bouřka na kopci je něco jiného než v údolí. Z kopců steče všechna voda dolů do údolí a je jí tam potom dvakrát tolik. Ba ne, větříčku, to už vážně stačí. Je mi líto, ale musíš vstávat!“

Sluneční paprsky dopadaly na vítr jako střely znovu a stále častěji a rychleji.

„Tady se opravdu nedá spát,“ zlobil se vítr. Když se konečně podíval dolů a uviděl, že z potůčku je teď znovu široká řeka, která s sebou bere všechno, co jí stojí v cestě, přece jen se slitoval.

„No tak dobře, poženu ty těžké mraky někam dál. Ty mi řekni, kde mají sucho, a já je tam naženu. Ale myslím, že za pár dní tu budeme zase. Můžeš si za to samo, když tak hřeješ. Já ty mraky nedělám, já je jenom honím po obloze, a když už nemůžu, tak to vždycky takhle dopadne.“

„I já vím, větříčku, máš pravdu. Ale už, prosím tě, vstaň a zaříd' to tak, ať nad údolím přestane ten liják. Moc tě o to prosím! Můžeš teď mraky nahnat nad lesy, ať začnou růst houby.“

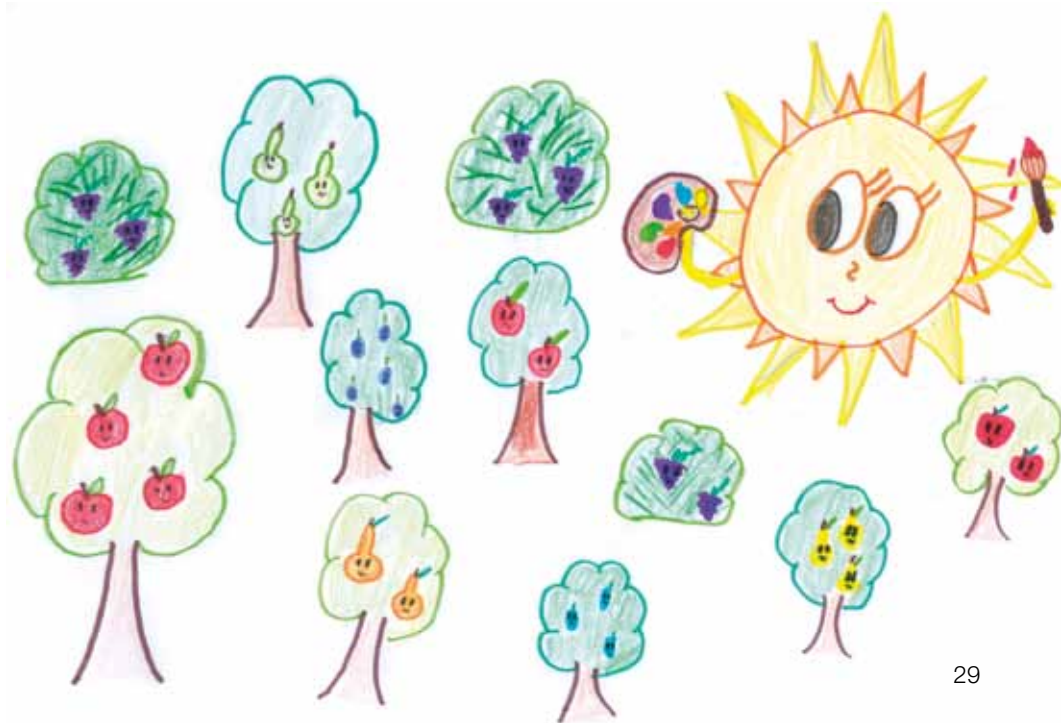
„Tak já jdu zase do práce. Teď to budu mít mnohem lehčí, skoro všechny mraky se vypršely a nebudou tak těžké a já už nebudu muset vydávat takovou sílu. Ty zatím můžeš pomalu vysoušet.“

Za chvíli vítr odletěl a na obloze zůstalo jen pár mráčků, které tam zapomněl, a i ty pomalu plynuly tam, kam odletěl vítr.

Babí léto

Obilí z polí už bylo sklizeno a sluníčko bylo rádo, že k tomu lidem také pomohlo. Vždyť svítilo a hrálo celé léto.

„Brzy už bude podzim a já si konečně budu moci trochu odpočinout,“ těšilo se. „Ale předtím mne tu čeká ještě všelijaká práce. Třeba tahle jablíčka. Jsou už sice velká, ale dost bledá. To by lidem asi moc nechutnala. Musím na ně pořádně posvítit, aby jim zčervenaly tvářičky. Pak budou hezčí a sladší.“ A hned se dalo do práce.

„Na nás taky sviť!“ volaly na sluníčko hrušky, švestky a hrozny vína. „Také chceme být hezky vybarvené a sladké!“

„Nebojte se, to já všechno stihnu,“ slibovalo sluníčko.

Sotva to dořeklo, kde se vzal, tu se vzal, postavil se před sluníčko veliký mrak a mračil se, až z něj šla hrůza.

„Co tady překážíš?“ zlobilo se sluníčko. „Ty máš ještě čas. Můžeš se vypršet, až lidé zasejí obilí na příští rok. Potom bude vody zapotřebí, aby zasetá zrníčka mohla vyklíčit. Teď mi ale jdi z cesty!“

Mrak na to neřekl nic a mračil se dál, až byl úplně černý.

„Mám já to ale trápení,“ naříkalo sluníčko. „Vidím, že s tebou nehnu. No tak dobře, ale vyprš se rychle, ať je od tebe pokoj a já můžu svítit dál. Já si zatím na chvíli odpočinu.“

Mrak si řekl: „Konečně se mi uleví, už tu tíhu nemůžu unést.“ A začal rychle vypouštět kapky, až se z něj lilo. Když se kapek zbavil, už se tak nemračil. Naopak, když slyšel, jak lidé říkají: „To ale byla pěkná přeháňka!“ začal se usmívat a proměnil se v malinkatý mráček, který už sluníčku neprekážel v práci.

Sluníčko pak pod sebou uvidělo lidi, kteří sbírali na poli brambory. Museli být pořád ohnutí a od toho je bolela záda.

Poslalo jim proto několik svých léčivých paprsků na záda, aby je tolik nebolela.

„Copak se to támhle děje?“ podivilo se najednou. Všimlo si, že z lesa vyběhl mladý zajíc a těsně nad ním letí jestřáb. Už, už by ho byl jestřáb sevřel do svých ostrých drápů, ale sluníčku bylo zajíce líto.

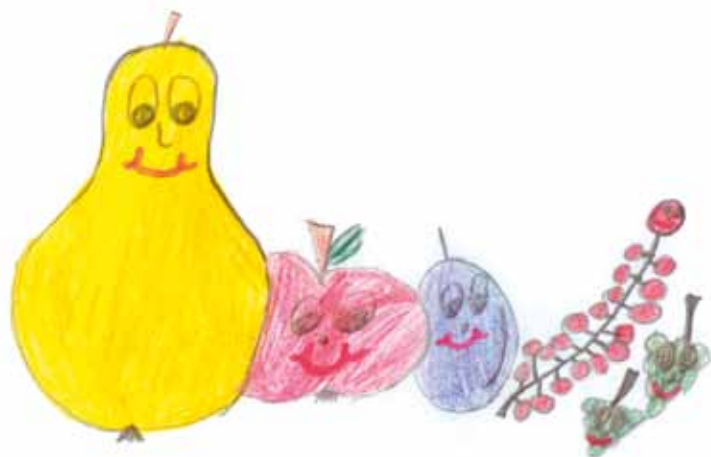
„Musím zajíčky trochu ochránit. Hodně jich letos ubylo. Co nechytí myslivci, chytí draví ptáci.“

Natočilo se proto tak, aby jestřábovi zasvítilo přímo do očí. Oslněný jestřáb na chvíli oslepl a mezitím se zajáci podařilo utéct zpět do lesa.

Potom se sluníčko pustilo do vybarvování. Jablíčkům malovalo červené tvářičky, hrušky přetřelo do žluta, švestky do modra, jeřabiny do červena, hrozny vyleštilo do průzračna. Pracovalo tak pilně, že si pomalu ani nevšimlo, jak se přiblížilo ke kopci, kam chodí každý večer spát.

„To mi dnes ten den nějak rychle uběhl. Zítra musím pokračovat, abych všechno včas stihlo. Ale teď už půjdu spát.“

Příští dny zase krásně svítlo a hrálo, nikdo mu v práci nepřekážel. A lidé v údolí si pochvalovali, že je krásné „babí“ léto.

Barevný podzim

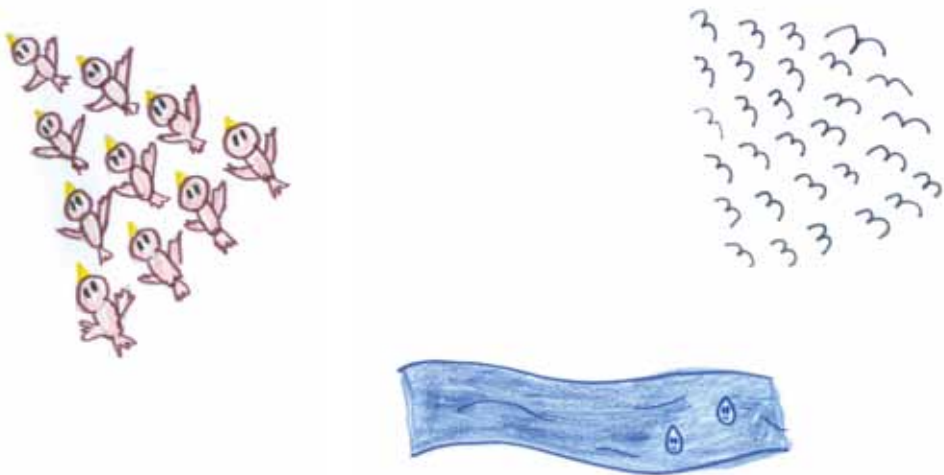

Pomalou přicházel podzim. Sluníčko začaly pozvolna opouštět síly a ono vědělo, že bude brzy muset popustit vládu jiným, kteří se budou na obloze střídat: větru, dešti, mlze a nakonec i sněhovým mračnům.

Ale ještě se nechtělo úplně vzdát. „Nemůžete přijít tak rychle,“ smlouvalo s nimi, když hlásili svůj příchod. „Lidé i příroda si na vás musí zvykat pomalu. A já také ještě nejsem se vším hotovo. Ještě musím vybarvit listy stromům a keřům.“

Taky musím ještě usušit trávu, aby si jí zvířátka mohla vystlat pelíšky na zimu. A vybarvit šípky a jeřabiny. A taky hrát les, aby rostly houby. Vzkázat některým ptáčkům, že už se musí chystat k odletu do teplých krajín. A vůbec, mám toho ještě na práci dost, takže zatím musíte počkat.“

Větru, dešti, mračnům a mlze se to moc nelíbilo. Začali se dohadovat, kdo z nich první vystřídá sluníčko.

„Já začnu,“ řekla mlha, „protože když spadnu na zem nebo vystoupím nahoru, může ještě sluníčko kousek dne svítit.“

„Tak dobře,“ řekl vítr. „Ale to ti povídám, když se budeš loudat, přijdu tě rozfoukat. A stejně tak vás, dešťové mraky. Když vás bude na obloze moc a budete tam dlouho, tak vás taky rozfoukám,“ vyhrožoval vítr.

Když se spolu domluvili, bylo dobře. Ale někdy se nemohli mezi sebou domluvit a chtěli vládnout všichni najednou. To pak byla pěkná plískanice, až se na ně lidé hněvali. Pak zase na krátký čas mlha a mraky pustily sluníčko, aby dokončilo, co ještě na podzim muselo.

Sluníčko to všechno stihlo. Na zahradách zářily všemi možnými barvami jiriny a chryzantémy. Některé listy stromů se zbarvily do červena – jako třeba javor a jeřábky, jiné zase do žluta – třeba břízky, a některé sluníčko zbarvilo do zlatohněda nebo do oranžova. Oči lidí se často stáčely

k lesům a hájkům a těšily se tou barevnou krásou. Děti barevné listy sbíraly, nalepovaly nebo obtiskovaly je na papír a říkaly: „To sluníčko je úplně kouzelník.“

Na poslední chvíli poslalo sluníčko do jižních krajín stěhovavé ptáčky – konipásky, skřivánky, pěnkavy, drozdy a některé další opozdilce, kteří by zimu v údolí nepřečkali. Ostatní tažné ptáčky, vlaštovky a čápy, už poslalo dřív, ti už jistě byli v novém domově daleko na jihu.

„Jestlipak máte dost zásob na zimu?“ staralo se ještě, když uvidělo polní myšky.

„Děkujeme za optání. Něco už máme a něco si ještě nanosíme, než se uložíme k zimnímu spánku,“ odpovídaly myšky. „A ty nás na jaře nezapomeň včas probudit!“ volaly ještě na sluníčko. To teď každý den vstávalo později a dřív chodilo spát. Lidé říkali, že se den krátí. Každý den byl kratší a noc delší.

První mrazík

Všechnu tu barevnou krásu květin v zahradách, na které si sluníčko dalo tolik záležet, spálil mráz za jedinou noc.

„Ty jsi ale kazisvět! Nemohl jsi ještě nějaký den počkat?“ káralo ho sluníčko, když jednou ráno uvidělo tu zkázu. „To ti těch kytek a rostlinek není líto?“

„Líto, nelíto, nadešel můj čas,“ odpověděl mráz. „Vždycky v tuhle dobu přicházím, abych všechny upozornil, že si mají pospíšet s přípravami na zimu. Pak se zase na krátký čas ztratím a ty ještě můžeš ve dne svítit a hrát.“

„Jenže už nespravím, co jsi zkazil.“

Mráz se dál bránil: „Já za to opravdu nemohu, tak mi to přikazuje nebeský kalendář.“

„Ale vždyť já vím,“ smířovalo se nakonec sluníčko, „mně jen přišlo líto těch krásných kytek. Ale taky vím, že jsi udělal i dobré věci. Zničil jsi všelijaké škůdce na rostlinách, kteří tě nesnáší, a zařídil jsi, aby stromy začaly pomalu shazovat listy. Musí si přece schovat zásoby mízy na jaro, aby jim pak vyrašily listy nové, mladé. Poslyš, co kdybys teď zašel vyřídít mrakům, aby se navečer přenesly nad údolí a chránily ho před tvou silou. Vyřádit se můžeš, až napadne sníh, to už nebudeš na polích a v zahradách tolik škodit, když bude země pod sněhovou peřinou,“ žadonilo sluníčko a myslelo přitom hlavně na zvířátka, jestli jsou už hotová s přípravou na zimu, a také na děti, jestli už mají přichystané zimní čepice, rukavice a šály. Mráz nakonec sluníčko poslechl.

Zato mlha přicházela v tyto dny stále častěji a někdy byla tak hustá, že ji sluníčko za celý den nedokázalo prosvítit a nedostalo své paprsky tam, kam potřebovalo. Také mračna

se na obloze objevovala stále častěji a sluníčku zacláněla. Když pak přece jen sluníčko na chvíli vysvitlo, nedokázalo už tolik ohřát zemi. Proto se už jen dívalo, jestli na něco někde nezapomnělo.

„Stromy a keře už pomalu usínají zimním spánkem, mráz a vítr jim pomohli shodit listy. Nikde už nevidím ježky, myšky, sysly ani křečky. Doufám, že se také uložili na zimu.“

Sluníčko také vyslalo paprsky na skalky, zídky a hromady kamení, kde se přes léto vyhřívali hadi a ještěrky. Když se nikdo z nich nenechal hřejivými slunečními paprsky zlákat a nikdo se neukázal, řeklo si: „Tady je to taky v pořádku, hadi i ještěrky už spí. Copak by tu taky v zimě dělali, když nebudou mít žádný hmyz k jídlu.“ A dívalo se dál.

Copak se to ale bělá na té hromadě kamení u lesa? Není to hranostaj? Je to on, už má také zimní kožíšek – jak je krásně běloučký!

„No, a vy už jste tu taky?“ volalo na vrány a havrany, kteří se začali slétat na pole a hledali tam něco k snědku.

„Tak si myslím, že jsem na nic nezapomnělo a může už přijít zima. Je beztoho celá nedočkavá, zatímco já jsem už od jara unavené a rádo si odpočinu.“ Potom se schovalo za mráčky, že si ještě trošku zalenoší, než půjde spát.

„Když jdou spát děti, vypráví jim někdo pohádku. Také bych si rádo nějakou poslechlo. Jenže to už jsem vždycky za kopcem,“ stěžovalo si pro sebe.

„Já tě slyším,“ ozval se potůček. „Jestli chceš, nějakou ti povím, než docela zamrznu.“

„To jsi hodný, povídej, už poslouchám.“

Kapky cestovatelky

„Nebude to vlastně ani pohádka, protože se to opravdu stalo,“ začal vyprávět potůček.

Při posledním dešti se dostaly do potůčku také dvě kapky, každá z jiného mráčku. Sotva se uviděly, hned na sebe volaly.

„My se přece známe, už jsme tudy jednou protékaly!“

„A kdepak jste mezitím byly, co se s vámi dělo?“ vyzvídal jsem na nich. Potom začala jedna kapka vyprávět: „Já jsem se tímhle potůčkem dostala až do veliké řeky. Ta se později spojila s jinou velkou řekou a byla pak mnohem větší. A tou jsem plula až do moře. Kdo tam nikdy nebyl, neumí si představit tu nádheru. Na jeho dně rostou překrásné vodní rostliny a žije v něm spousta mořských živočichů, jaké v řece neuvidíš. Ale ze všeho nejvíc se mi líbilo, když se ráno na obzoru ukázalo vycházející slunce nebo když večer zapadalo za moře. Bylo to překrásné a já bych se zase znovu ráda dostala zpět do moře.“

„A proč jsi tam nezůstala?“ zeptala se druhá kapka.

„Několik dní za sebou v létě slunce tolik hřálo, že se z některých z nás stala vodní pára a my jsme pak stoupaly pořád nahoru. Tam jsme se spojily ve veliký mrak a ten plul po obloze. Nejdřív jsme pluly pomalu a pak nás vítr zahnal až sem, kde jsme spadly zase jako dešťové kapky do potůčku.“

„To já jsem prožila něco docela jiného,“ začala druhá kapka. „Jak jsem tak protékala potůčkem, najednou se na jeho břehu objevilo veliké auto, které ze sebe vysoukalo hadici.“

Tou hadicí nasálo z potůčku vodu, ve které jsem byla i já, a rychle nás někam odváželo. Přitom pořád houkalo. Když auto zastavilo, pocítila jsem velké horko. Myslela jsem si, že je to od sluníčka. Jenže ono to bylo od velikého ohně, který se šířil po suché trávě a pomalu se blížil k lesu. Tenkrát bylo zapotřebí hodně vody, než lidé oheň uhasili. I já jsem tomu pomohla.“

„A jak to, že jsi zase tady v potůčku?“ ptala se první kapka.

„Než jsem se stačila vsáknout do země, sluníčko zařídilo, že jsem se vypařila jako ty a z mráčku spadla zase zpět do potůčku. Teď se tě ale budu držet a příští dobrodružství třeba zažijeme spolu,“ těšila se kapka.

„A já jim přeji, aby se spolu do toho moře dostaly,“ ukončil vyprávění potůček.

„Já také,“ řeklo ospale sluníčko. „Alespoň nám budou moci zase něco vyprávět, až se jim v moři přestane líbit a já je z moře zase vytáhnou.“

Nastala zima

Nastala zima. Sluníčko muselo i v zimě každý den vstávat. Ale už nemělo tolik práce jako od jara do podzimu. Přes den zůstávalo často schované za mraky a podřimovalo.

V zasněženém údolí bylo ticho přerušované jen křikem a výskotem dětí, které sáňkovaly, lyžovaly nebo se jen koulovaly a stavěly sněhuláky.

Když vítr mraky odvál a sluníčko muselo svítit naplno, býval pak v noci velký mráz. Střídání sluníčka a mrazu způsobilo, že ze střech domů visely velké rampouchy. Sluníčko totiž svým mírným teplem rozpouštělo sníh na střechách a proměnilo jej ve vodu. Ta pomaloučku stékala dolů a mráz ji pak proměňoval v ledové rampouchy. Jeden takový veliký rampouch visel také ze střechy školy.

„Podívej se na ten rampouch, to je obr, co?“ volal jeden chlapec na jiného. „Vypadá jako vousatý zamračený stařec,

který visí za vlasy,“ odpověděl ten druhý. „Asi právě proto se tak mračí,“ smáli se oba.

Rampouch se začal rozhlížet kolem sebe a zjistil, že je opravdu největší ze všech. Najednou do něj vjela pýcha a začal se vychloubat před ostatními rampouchy.

„Já mám takovou sílu, že bych klidně mohl strhnout na zem ten okap, co za něj visím.“

„A proč bys to dělal?“ ptaly se ostatní rampouchy. Velký rampouch se ještě víc zamračil. „No přece abych všem ukázal, že jsem ze všech nejsilnější!“

Když to sluníčko slyšelo, volalo na rampouch: „Dej si pozor, pýcha předchází pád!“ Protože druhý den nebyly na obloze žádné mraky, muselo sluníčko svítit a hřát plnou silou. Hned se proto pustilo do velkého rampouchu. Ten pod teplými slunečními paprsky roztával a byl pořád menší a menší.

„To máš za to vychloubání,“ myslelo si sluníčko. Jenomže když svítit přestalo a nastoupil mráz, rampouch zase zesílil. Tak spolu sluníčko s mrazem zápasili několik dní. Sluníčko se bálo, že rampouch ve své pýše opravdu strhne okap ze střechy a ještě by mohl poranit nějakého školáčka, kdyby tam pod ním zrovna stál. Proto, když pan školník odmetal před školou sníh, zasvítilo prudce do rampouchu a jeho

světlo se na ledové ploše rozzářilo. Bylo tak ostré, že pan školník zvedl hlavu a uviděl ho.

A hned věděl, že je zle. Vzal dlouhý žebřík, vylezl po něm až k okapu a tam rampouch odsekal. Z rampouchu, který spadl na zem, zbyla jen hromádka ledové tříště.

„Tak, to bychom měli,“ řekl pan školník. „To by bylo pěkné nadělení, kdyby ten rampouch spadl někomu na hlavu.“

„To jsem si oddechlo,“ souhlasilo sluníčko. „Teď už můžu jít zahřát děti, co bruslí na zamrzlém rybníku, a lyžaře na stráni. Taky bych mělo na několika místech rozpustit trochu sněhu, aby se měly kde napást srnky, zajíčci a koroptvičky.“

Když večer zapadalo za kopec, byla kolem něj po celém obzoru červená záře. Lidé, kteří si jí všimli, říkali: „To bude zítra zase mráz!“

„Bude,“ souhlasilo s nimi sluníčko. „Vždyť je přece zima. Ale já vás za to budu ve dne trochu hřát.“

Jarní probouzení

Tak přešla zima. Sluníčko během ní načerpalo novou sílu a pomalu se začalo chystat na jarní úkoly. Mělo jich tolik, že nevědělo co napřed. Ale chuť do práce mělo velikou.

Nejdřív vzkázalo ptáčkům do jižních krajin, aby se vrátili do údolí. První přiletěl skřivánek. Když se nad polem ozval jeho jásavý zpěv, lidé říkali:

„Skřivánek je tady, to už bude jistě jaro.“ A protože i oni byli přes zimu odpočatí, pustili se do práce se stejnou chutí jako sluníčko. Na zahrádkách prořezávali stromy, vyhrabovali trávníky a dělali úklid po zimě.

Sluníčko se ještě nějaký čas dohadovalo se zimou, která se pořád nechtěla vzdát své vlády. Když zima poslala na zem nový sníh, sluníčko ho brzy rozpustilo. Když poslala studený vítr, sluníčko ho prohřálo, aby tolik nestudil. A tak to zima nakonec vzdala.

V údolí se ozýval stále častěji ptačí zpěv. Vrátili se špačci, červeny, drozdi, pěničky, vlaštovky a spousta dalších ptáčků. Sluníčko by je bylo rádo pozorovalo, jak si hledají místo pro stavbu nového hnízda nebo opravují to loňské. Také by rádo pozorovalo jejich námluvy. Ale mělo i jinou práci. Probudilo honem hmyz, aby ptáčci měli co jíst. Poslalo své paprsky k cibulkám květin, které celou zimu čekaly v zemi, až z ní budou moci vyrazit ven. Brzy už na sluníčko volaly květy sněženek, bledulek, petrklíčů, modřenců, krokusů a ladoněk: „Pošli za námi brzy včeličky!“

„Haló, myšky, ježci, syslíci, křečci a další holoto, je čas vstávat!“ volalo sluníčko do údolí. „Musím trošku popotáhnout za uši travičku, aby povyroستla a mohli se na ní pást zajíci a srnky – jistě jsou po zimě vyhládlí.“

Potom začalo sluníčko probouzet stromy a keře tím, že svými paprsky šimralo pupeny na větvích tak dlouho, až přestaly spát a zvědavě vykoukly ven. Protože to byly úplně nové pupeny, sluníčko je poučovalo: „Z některých z vás budou listy a z některých květy. Tak si pospěšte, ať svou krásou potěšíte všechny v údolí.“

S pomocí větru vysušilo a prohřálo půdu, aby do ní lidé mohli zasít semínka nebo zasadit sazeničky. Když to udělali, pomáhalo sluníčko svým teplem semínkům vyklíčit a sazeničkám stát pěkně zpříma.

„Kdepak letos zůstali čápi? Nevidím je ani na komíně, ani u rybníka. Jejich hnízdo je ještě celé pocuchané od loňska. Jsou tu v údolí hodní lidé, když nechali stát komín staré továrny jen kvůli čápům. Je vidět, že mají čápy rádi. Aby ne, když jim prý čápi nosí děti.“

Sotva to sluníčko dořeklo, ozval se šum křídel. Nad komínem obletěl pár bílých čápů několikrát dokola a pak usedl na komín. Čápi hned začali svým dlouhým červeným zobákem urovnávat

hnízdo. Když ho trochu srovnali, rozletěli se k rybníku, aby žáby věděly, že už jsou tady.

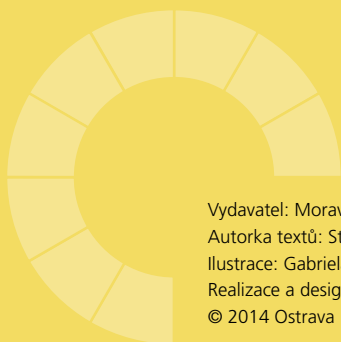
„Tak si myslím, že už jsou tu všichni, kteří na podzim odletěli za teplem a potravou do teplých krajín. A já už se postarám, aby jim tu bylo dobře,“ slibovalo sluníčko.

Když rozkvetly všechny jarní květiny a květy na stromech, probudilo sluníčko včeličky a motýly. Ti byli stejně pilní jako sluníčko a snažili se navštívit každý květ.

„Stejně si myslím, že jaro je nejkrásnější období roku,“ říkalo si sluníčko, když si prohlíželo z oblohy tu rozkvetlou nádheru a cítilo vůni květin.

Mysleli si to i lidé, když nastavovali sluníčku tváře, aby je trochu opálilo a zahřálo. V té době chválili životodárné sluníčko všichni. Lidé, rostliny i zvířátka. Vždyť jen díky němu mohli pobývat v tomto údolí a prožívat své radosti života.

Vydavatel: Moravskoslezský kraj
Autorka textů: Stanislava Bártová
Ilustrace: Gabriela Macháčová, Klára Pavlačková, Kristýna Košutová, Rebeka Košutová
Realizace a design: Creativo D'Arte s.r.o.
© 2014 Ostrava

Moravskoslezský kraj
Krajský úřad
28. října 117, 702 18 Ostrava
tel.: 595 622 222, fax: 595 622 126
e-mail: posta@kr-moravskoslezsky.cz
www.kr-moravskoslezsky.cz

ISBN: 978-80-87503-66-9